

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

"ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΑ ΜΑΚΙΓΙΑΣ

ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ"

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ:

Βενιανάκη Μαρία

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:

Γέπα Μαρία

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1999

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Φυλετικές ομάδες - εξάπλωση	2
Πολιτιστικές ομάδες - θρησκευτική λατρεία - τέχνη	3
Μορφές λατρείας κοινές σε όλες τις ηπείρους	6
ΑΜΕΡΙΚΗ	8
Εισαγωγή	9
α. Φυλετικοί τύποι (φυλετικά χαρακτηριστικά Ινδιάνων)	14
β. Πολιτιστικές ομάδες / θρησκευτική λατρεία και τέχνη	15
- κοινά στοιχεία στον ατομικό στολισμό	15
- πολιτισμοί ανά γεωγραφικές ζωές	17
• Κεντρική Ζώνη (Μεσοαμερική - Άνδεις)	17
• Ενδιάμεση Ζώνη (B - N)	34
• Έρημοι (B - N)	34
• Δασώδεις Ζώνες (Mississippi - Amazon)	40
• Πεδιάδες (B - N)	44
• Ακτές Ειρηνικού (B - N)	45
• Ακραίες περιοχές	53
• Αρκτική Ζώνη	54
γ. Πολιτιστικές ομάδες που επιβιώνουν σήμερα	57
ΑΦΡΙΚΗ	67
Εισαγωγή	68
α. Φυλετικές ομάδες	71

β. Πολιτιστικές ομάδες / θρησκευτική λατρεία - τέχνη	73
γ. Πολιτιστικές ομάδες που επιβιώνουν σήμερα στην Αφρική	85
• Βόρεια Αφρική	86
• Ανατολική Αφρική	89
• Δυτική Αφρική	92
• Κεντρική Αφρική (ζούγκλα)	100
• Νότιος Αφρική	102
ΕΥΡΑΣΙΑ	110
Εισαγωγή	111
Ευρώπη	113
α. Φυλετικές ομάδες	114
β. Πολιτιστικές ομάδες / θρησκευτική λατρεία και τέχνη	116
• Μεσογειακή Ευρώπη - Ελλάδα	116
• Βόρεια - Κεντρική Ευρώπη (Κέλτες, Σκανδιναβοί)	125
Ασία	128
α. Φυλετικές ομάδες	129
β. Πολιτιστικές ομάδες / θρησκευτική λατρεία και τέχνη ανά γεωγραφική περιοχή	133
- Μέση Ανατολή	133
- Άπω Ανατολή	134
- Ινδικός κόσμος και ΝΑ Ασία	149
γ. Ενδεικτικές πολιτιστικές ομάδες της Ασίας σήμερα	159
ΩΚΕΑΝΙΑ	192
Εισαγωγή	194

α - β. Φυλετικοί τύποι και πολιτιστικές ομάδες ανά περιοχή	195
- Αυστραλία	196
- Μελανησία	201
- Μικρονησία	206
- Πολυνησία	208
γ. Πολιτιστικές ομάδες / θρησκευτική λατρεία και τέχνη σήμερα	209
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	220

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μακιγιάζ - και κατ' επέκταση, ο ατομικός στολισμός στο σύνολό του - είναι στοιχείο βασικό - καθοριστικό, στην παρουσίαση κάθε κοινωνικής δομής, από την αρχή της ιστορίας της ανθρωπότητας, από την αυγή του ανθρώπινου πολιτισμού.

Ενδείξεις μακιγιάζ, με τελετουργικό και συμβολικό χαρακτήρα μάλιστα, έχουμε από την εποχή του ανθρώπου του Νεότερνταλ. Οι άνθρωποι από την εποχή εκείνη, όπως αποδεικνύουν τα ευρήματα, θάβονταν ντυμένοι και στολισμένοι με κόκκινη ώχρα και κοχύλια (Νατουφιανοί τάφοι - Νεότερνταλ).

Ακόμη παραστάσεις ιεροτελεστιών, τελετουργικών χορών και άλλων δρώμενων από την προϊστορική ακόμη εποχή, έχουν ανακαλυφθεί (το καλύτερο ίσως παράδειγμα εδώ, είναι η παράσταση του "Μάγου" στο σπήλαιο "τρία αδέρφια" που παριστάνει μάγο - θεραπευτή - Σάμαν της προϊστορίας με χαρακτηριστικό κεφαλόδεσμο με κέρατα ελαφιού).

Η ιστορία δείχνει ότι ο άνθρωπος, από την εποχή εκείνη, κόσμησε τον εαυτό του και ντύθηκε για λόγους συμβολικούς, τελετουργικούς ή έστω καλλωπιστικούς κι όχι για πρακτικούς λόγους.

Τα κίνητρα κάθε φορά διαφορετικά, αλλά ο ατομικός στολισμός του ανθρώπου γεγονός από την αυγή της ιστορίας του.

Η διακόσμηση του προσώπου και του σώματος, η αλλαγή του χρώματός του, το τρύπημα της σάρκας για τη σπέρωση κοσμημάτων ή χάριν της δερματοστιξίας, η παραμόρφωση του κρανίου, του λαιμού, των

ποδιών ή των μαλλιών, για λόγους συμβολικούς ή τελετουργικούς αποτελούν εκδηλώσεις αρχαιότατες για τον άνθρωπο και εμφανίστηκαν σε κάθε ανθρώπινο πολιτισμό.

Τα στολίδια που χρησιμοποιούνται κάθε φορά, είναι σύμβολα (ηλικίας, φύλου, φυλής, θέσης) ή έχουν μαγικές ιερές ιδιότητες, έχουν δηλαδή να κάνουν με τη θρησκευτική πίστη και λατρεία.

Όσον αφορά το παρελθόν, τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί, βασίζονται σε ευρήματα σχετικά με το θρησκευτικό τυπικό κάθε πολιτισμού.

Ευρήματα, που είτε άμεσα (αντικείμενα, κοσμήματα, ενδύματα, μάσκες, βαφές) είτε έμμεσα (παραστάσεις τελετών, τελετουργικού στολισμού - μακιγιάζ) μας δίνουν λιγότερες ή περισσότερες πληροφορίες, ανάλογα με την εποχή και τις ιδιαίτερες συνθήκες ανάπτυξης κάθε πολιτισμού.

Πλησιάζοντας στο παρόν, τα ευρήματα γίνονται όλο και πιο πλούσια και αποκαλυπτικά (αυξάνονται και οι γραπτές πληροφορίες).

Όσον αφορά το παρόν, οι τελευταίοι εναπομείναντες πληθυσμοί, μεγάλων φυλών του παρελθόντος, που διατηρούν - ή μέχρι πρότινος διατηρούσαν - τα ήθη - έθιμα, τις δοξασίες και τον πατροπαράδοτο τρόπο ζωής των προγόνων τους και οι οποίοι έχουν μελετηθεί από ανθρωπολόγους και ιστορικούς και έχουν, σχεδόν στο σύνολό τους, αποθανατιστεί από το φωτογραφικό φακό, μας δίνουν τις πιο εμπειριστατωμένες πληροφορίες για το μακιγιάζ και τον ατομικό στολισμό, σε συνάρτηση με το θρησκευτικό τυπικό.